

**KTO Karatay Üniversitesi
Sosyal Hizmet Okulları Derneği
Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Konya Őubesi**

VI. SOSYAL HİZMET EğİTİM ÇALIŞTAYI

**“Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Sorunlar ve
Sosyal Hizmet Eğitiminin Geleceği”**

SONUÇ RAPORU

HAZIRLAYANLAR

Prof. Dr. Hakan ACAR (Moderatör)

Doç. Dr. Kamil ALPTEKİN (Çalıştay Koordinatörü)

Yrd. Doç. Dr. Gonca POLAT (Raportör)

Öğr. Gör. Demet AKARÇAY ULUTAŞ (Raportör)

3-4 Haziran 2016

Konya

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Sosyal Hizmet Eğitiminin Geleceği

03-04 Haziran 2016, Konya

Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminde yaşanmakta olan güncel sorunları tartışmaya açıp bu sorunlara özgü çözüm önerileri geliştirme ve sosyal hizmet eğitiminin geleceğine yönelik strateji oluşturma amacıyla KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Hizmet Okulları Derneği ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından düzenlenen VI. Sosyal Hizmet Eğitimi Çalıştayı, “Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Sosyal Hizmet Eğitiminin Geleceği” adlı teması ile 3-4 Haziran 2016 tarihinde Konya’da, KTO Karatay Üniversitesi Yerleşkesi’nde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay’a yirmi bir (21) farklı üniversitenin sosyal hizmet bölümünden yirmi altı (26) akademisyen, bir (1) emekli öğretim üyesi, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği’ni temsilen üç (3) sosyal hizmet uzmanı ve UNICEF temsilcisi olmak üzere toplam 31 kişi katılmıştır (Ek 1).

Çalıştay, 3 Haziran 2016 Cuma günü, saat 09:45’te KTO Karatay Üniversitesi Rektörü, Hukuk Fakültesi Dekanı, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümü Başkanı, davetli öğretim üyeleri, öğrenciler ile Aile ve Sosyal Politikalar Konya İl Müdür Yardımcısının katıldığı açılış töreni ile başlamıştır. Açılışta, Çalıştay’ın koordinatörlüğünü gerçekleştiren, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Başkanı Doç. Dr. Kamil Alptekin, Sosyal Hizmet Okulları Derneği Başkanı Prof. Dr. Hakan Acar, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Konya Şube Başkanı Osman Akbaba ve KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bayram Sade konuşma yaparak çalıştayın önemini vurgulamışlardır.

Açılış konuşmaları sonrasında Doç. Dr. Kamil Alptekin tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Gelişmeler ve Sorun Alanları” başlıklı sunum ile Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminin niceliği ve niteliğine ilişkin mevcut durum aktarılmış ve eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin bilgiler paylaşılmıştır.

Sunumun ardından çalıştay oturumları 11:15 itibariyle başlamış olup, 4 Haziran 2016 Cumartesi günü 17:00 itibariyle tamamlanmıştır. Çalıştayın iki günlük yoğun programı içerisinde, Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminin güncel sorunları, geleceğe ilişkin çözüm önerileri ile birlikte tartışılmıştır. Çalıştayın ilk oturumunda moderatörlüğe Prof. Dr. Hakan Acar, yazmanlıklara ise Dr. Gonca Polat ve Demet Akarçay Ulutaş seçilmiş, tüm görüşmeler tutanağa geçirilmiştir.

Çalıştay süresince katılımcılar tarafından üzerinde durulan ve tartışılan konular ile bunlarla ilgili oluşturulan öneriler ve alınan kararlar aşağıda sunulmuştur.

I. GENEL TESPİT ve DÜŞÜNCELER

Sosyal hizmet eğitimine ilişkin çok sayıda önemli sorunun var olduğu görülmektedir. Sayıları hızla artan ancak sosyal hizmet eğitimi için belirlenmiş temel ilkelerin hayata geçirilmesi için ihtiyaç duyulan altyapıdan yoksun bölümlerin varlığı, eğitim standartları bakımından mevcut bölümler arasındaki ciddi farklılıklar, iki açıköğretim lisans programının abartılı kontenjanla eğitim faaliyetini sürdürmesi, ilgisiz önlisans programlarından sosyal hizmet lisans programlarına geçişler, sağlık alanına ait ilgisiz önlisans programlarından sınavsız geçişle en az 5000 kişinin açıköğretim vasıtasıyla lisans tamamlamak üzere sosyal hizmet programlarına alınması öne çıkan sorunlar arasındadır. Sosyal hizmet eğitimi bu şekliyle giderek sıradanlaşmakta, amaç ve hedeflerinden uzaklaşmaktadır. Bu durum sosyal hizmet mesleğinin saygınlığını da olumsuz etkilemektedir.

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

03-04 Haziran 2016, Konya

Diğer taraftan sosyal hizmet mesleğinin karşılaştığı sorunlar (örneğin sosyal çalışma görevlisi, sosyal yardım ve inceleme görevlisi gibi değişik kavramsallaştırmalar adı altında diğer meslek elemanlarının sosyal hizmet uzmanının işlev ve rollerini yerine getirmesi vb.) da sosyal hizmet eğitimi olumsuz etkilemektedir.

Alanda kaygı verici bir şekilde sosyal hizmet mesleğinin evrensel etik kurallarının ve değerlerinin kaybolmaya başladığı, buna karşılık günü kurtaran kişisel yaklaşımların daha baskın hale geldiği gözlenmektedir. İzlenen politikalarla mesleğin küçültülmesi, daraltılması ve kimliksizleştirilmesi sorunundan sosyal hizmet eğitimi de payına düşeni almaktadır. Bu tablo sonuçta profesyonellikten giderek uzaklaşma anlamına gelmektedir.

II. SOSYAL HİZMET LİSANS PROGRAMLARI

Müfredatlardaki düzensizlik ve farklılıklar

- Hali hazırda sosyal hizmet bölümlerinde okutulan müfredatlar gerek teorik gerekse uygulama dersleri bağlamında epeyce farklılık göstermektedir. Özellikle lisans ve/veya lisansüstü sosyal hizmet eğitimi almamış akademisyenleri bünyesinde barındıran bölümlerin müfredatları incelendiğinde bazı bölümlerin, kendi öğretim elemanlarının bağlı olduğu disiplin ve ilgi alanlarına göre müfredat oluşturma yoluna gittiği anlaşılmaktadır.

- Müfredatlardaki farklılıklar sosyal hizmetin bilgi gövdesini besleyen derslerin tercihlerinde, derslere ayrılan saatlerde, teorik ve uygulamalı derslerin dönem bazında yeri konusunda da görülmektedir.

- Müfredatlardaki düzensizlik ve farklılıkların öğrencilerin mesleki beceri geliştirememesine ve böylece alanda sunulan hizmetin niteliğinde farklılıklara neden olacağı düşünülmektedir.

- Bazı bölümlerde önkoşul gerektiren dersler için bir düzenlemeye gidilmemektedir. Bu bölümlerdeki öğrencilerin önkoşulsuz dersler nedeniyle gerekli bilgi ve becerileri edinmeden bir üst sınıftan meslek dersi almaları doğru bir uygulama değildir.

Altyapısız Bölümler

- 2006 yılı ve sonrasında sosyal hizmet bölümlerinin pek çoğunun özellikle akademik altyapı hesaba katılmadan hızlı bir şekilde bir biri ardına açılmış olması eğitimde yaşanan sorunların ana kaynağıdır. YÖK uzunca bir süre “lisans programı açma”ya dair kendi koyduğu kriterlere uymamış; ancak son bir-iki yıl içerisinde bu hususta bir takım tedbirler alma yoluna gitmiştir.

- Hızlı bir şekilde açılmış olan sosyal hizmet bölümlerinin büyük bir kısmında lisans ve/veya lisansüstü sosyal hizmet eğitimi almayan öğretim elemanları görev yapmaktadır. Özellikle meslek derslerinin bu kişiler tarafından veriliyor olması kaygı vericidir.

- Sosyal hizmet bölümü açarken altyapı bağlamında sadece akademik personel sorunu gündeme gelmektedir. Bölümün yer aldığı fakülte ve üniversitenin bir sosyal hizmet müfredatını yürütebilmek için sahip olduğu olanaklar (yeterli sayıda derslik, kütüphane, konferans salonu, sosyal ve kişisel gelişime olanak sağlayan aktiviteler, iletişim teknolojileri, aynalı oda, birey ve grup görüşme odaları vb.) ve öğrencilerin uygulama yapabilmesi için şehirdeki kurum ve kuruluşların yeter sayıda olması gibi hususlar gözardı edilmektedir.

- Sosyal hizmet eğitimi için altyapısı uygun olmayan bölümlerde karşılaşılan bir diğer sorun dersleri veren öğretim elemanlarının değerlendirilememesi, paralel dersleri yürüten öğretim elemanları arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanamamasıdır.

Uygulama Dersleri ve Süpervizyon

- Uygulama dersleri sosyal hizmet eğitiminin vazgeçilmez unsurlarıdır. Uluslararası ve ulusal standartlara bakıldığında uygulama derslerinin müfredattaki ağırlığının %30-40

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

03-04 Haziran 2016, Konya

arasında olması beklenir. Oysa mevcut bölümler arasında bazılarının müfredatındaki uygulama derslerinin oranının bahsedilen standartları karşılamadığı görülmektedir.

- Sosyal hizmet yöntemlerini uygulama derslerinin alandaki işleyişten bağımsız düşünülmemesi gerekir. Alanda karşı karşıya kalınan sorunlar, eğitimin uygulama boyutunu da ciddi şekilde etkilemektedir. Bazı kurumlardaki uygulamalardan hiç verim alınamamakta, bazılarında ise sınırlı ölçüde uygulama yapılabilmektedir.

- Açıköğretim ile örgün öğretim öğrencileri arasında uygulama deneyimi açısından önemli farklar bulunmaktadır.

- Süpervizyon desteğinin yeterince sağlanamaması, 4. sınıfın son dönemindeki uygulamalarda öğrenci devamsızlıklarının artması ve öğrenci kontrolünün yeterince sağlanamaması, eğitsel danışman ve kurum danışmanı arasındaki iletişimin kopukluğu, rapor formatlarının alan/kuruluş rapor formatları ile uyumlu olmaması uygulama derslerinde karşılaşılan diğer sorunlardır.

- Sosyal hizmet eğitiminde süpervizyon, hayati öneme sahip eğitimin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Öğrenciler eğitimleri boyunca çeşitli şekilde ve aşamada akademik/eğitsel danışmanlardan süpervizyon desteği almaktadır. Süpervizyon süreci, öğrencilere bir yandan sosyal hizmet değerleri ve etik ilkelerinin aktarımına olanak sağlarken diğer yandan uygulama becerileri kazandırmada ve model olarak öğrenme olanağı sunma bakımından önemli işlevler görmektedir. Bu önemine karşılık yine pek çok bölümde süpervizyon uygulamasının yapılandırılmadığı, süpervizyon sunumunda bölüm içi öğretim elemanları arasında farklılıklar olduğu da bilinmektedir.

Açıköğretimde Sosyal Hizmet Eğitimi

- Açıköğretim modeliyle sosyal hizmet eğitimi veren hali hazırda biri Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde, diğeri Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde iki sosyal hizmet lisans programı bulunmaktadır ve İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Sosyal Hizmetler Lisans Programı'nın 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında faaliyete geçmesi beklenmektedir. Faaliyette bulunan iki açıköğretim sosyal hizmet lisans programının 2015 yılı kontenjanı geride kalan 40 örgün eğitim modeline sahip sosyal hizmet lisans programının toplam kontenjanından biraz daha fazladır. Üçüncü açıköğretim programının devreye girmesi ile bu farkın giderek açılacağı öngörülmektedir. Bu durumda yakın gelecekte mezunların çoğunluğunun açıköğretimden olması gibi bir tabloyla karşılaşılacaktır ki bu hiç de kabul edilebilecek bir gelişme değildir. Öğrenci ve mezun sayısı bakımından ibrenin açıköğretime kayması eğitimin sıradanlaşmasına ve mesleğin kimliğinin zedelenmesine neden olacaktır.

- Açıköğretim programlarında derslerin büyük bir çoğunluğu teorik olup yüz yüze etkileşime izin vermemektedir. Bu şekliyle sosyal hizmet mesleğini icra etmek için gereken temel beceri ve değerleri kazandırmaktan uzaktır. Ayrıca sınırlı ölçüde de olsa yapılabilen uygulama derslerinde kurum danışmanlarına ve eğitsel danışmanlara yönelik sorunlar yaşanmaktadır. Ortaya çıkan görüntü, bu programlardan düşük profile sahip mezunlar verileceğine işaret etmektedir.

- Açıköğretim modeliyle sosyal hizmet eğitimi veriliyor olması öğrenciler arasında bir takım adaletsiz ve eşitsiz koşullar üretmektedir. Herşeyden önce Açıköğretimdeki sosyal hizmet eğitiminde uygulama derslerinin programdaki ağırlığı örgün modele göre çok azdır. Açıköğretim öğrencileri uygulama derslerinden arta kalan boş zamanı KPSS sınavlarına hazırlanarak veya bir başka açıköğretimde lisans programı okuyarak önemli bir avantaj elde etmektedir. Sosyal hizmet eğitiminin kendi özgün yapısı ve yoğun içeriği gözönünde tutulduğunda örgün eğitime oranla açıköğretimde daha az emek ve masrafla sosyal hizmet uzmanı olma imkanı bulunduğu rahatlıkla söylenebilir.

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

03-04 Haziran 2016, Konya

Yatay ve Dikey Geçişler

- Örgün eğitim veren sosyal hizmet lisans programlarına; örgün eğitim veren önlisans, açıköğretim modeliyle eğitim veren önlisans ve lisans eğitimi veren hem örgün hem de açıköğretim programlarından pek çok şekilde geçiş yapılabilmektedir. Her yıl toplamda 550-600 civarında bir öğrencinin bir önlisans programından DGS kanalıyla örgün sosyal hizmet lisans eğitimine dahil olmaktadır. Bu sayıya yatay geçiş öğrencileri de eklendiğinde mevcut kontenjanların bilinenden çok daha fazla olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.
- Örgün eğitim veren sosyal hizmet lisans programlarına önlisans programlarından dikey geçişlerin genellikle sosyal hizmet disiplini ile ilgili olmayan farklı programlardan gerçekleştiriliyor olması önemli bir sorundur.
- Sosyal hizmet lisans programlarına dahil olan DGS ve yatay geçiş öğrencilerinin ders eşdeğerliliklerinin gözden geçirilmesi sürecinde herhangi bir standart bulunmamakta, çoğunlukla bölümler bazında bireysel ve keyfi işleyen bir anlayışla eşdeğerlilikler yapılmaktadır. Bu durum öğrenciler arasında yine adaletsizlik üretmektedir.

Not: 2016 yılı itibarıyla 20'si örgün, 3'ü açıköğretim modeliyle toplam 23 önlisans programı bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu "sosyal hizmetler" az bir kısmı da "sosyal hizmet ve danışmanlık" adı altında eğitim vermektedir. İsim benzerliğine dayalı olsa gerek bu önlisans programları yaygın bir şekilde sosyal hizmet lisans programlarının önlisansı olarak algılanmaktadır. Oysa bu önlisans programları hiçbir şekilde sosyal hizmet lisans programının önlisansı olamaz. Zaten 2004 yılında IASSW ve IFSW tarafından ortaklaşa hazırlanan "Sosyal Hizmet Mesleğinin Eğitim ve Öğretimi için Küresel Standartlar Raporu"nda ve Sosyal Hizmet Eğitiminde Ulusal Standartların Geliştirilmesini konu alan "V. Sosyal Hizmet Eğitim Çalıştayı Sonuç Raporu"nda sosyal hizmet eğitimi sadece lisans ve lisansüstü düzeylerde ele alınmıştır. Dünya'da bu duruma ilişkin ABD örneği bulunmasına karşın, bu programların hiç biri akredite edilmemektedir. Katılımcılar, alanda giderek artan bir şekilde, "ara eleman" niteliğinde bakım personeline ihtiyaç duyulduğunu; sosyal hizmetler önlisans programlarının ara eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla farklı bir yapılanma ile yürütülebileceği konusunda fikir birliğine varmışlardır.

III. SOSYAL HİZMET LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARI

Anabilim Dalı Yapılanması

• Sosyal hizmet eğitiminde lisansüstü eğitim kapsamında anabilim dalı tartışmaları 2000'li yılların başından beri yapılmasına karşılık anabilim dalı yapılanmasına gidilmemiş olması, lisans üstü eğitimde önemli bir dezavantaj oluşturmaktadır. Anabilim dalı yapılanması o anabilim dalının kadrolaşması, bilgide derinleşmesi ve kendi bilgisini üretmesi anlamına gelmektedir. Son olarak Selçuk Üniversitesi'nde "Birey ve Toplum Sorunları" ile "Toplumsal Gelişim ve Sosyal Politika" olmak üzere iki ayrı anabilim dalı açılmış, ancak fiili olarak henüz uygulamaya geçilmemiştir. Selçuk Üniversitesi örneği, bu sürecin oldukça uzun sürdüğünü göstermektedir. Anabilim dallarının kurulması ve işlerlik kazanması elbette yetişmiş insan gücü ile yakından ilişkilidir.

Lisansüstü Öğrenci Profili

• Sosyal hizmet yüksek lisans ve doktora programlarına kabul şartları oldukça esnekler. Yüksek lisansın görece farklı alanlara daha açık olması beklenen ve istenen bir durumdur. Ancak öğrenci profilinin ağırlıklı olarak alan içi değil alan dışından tercih edilmesi sosyal hizmet bilgisinin üretimi açısından önemli bir tehlikedir. Özellikle doktora programında, lisans ve/veya yüksek lisansı alan dışı olan öğrencilerin performanslarının düşük olduğu ve sosyal hizmeti kavramada güçlükler yaşadıkları öne sürülmektedir.

Lisansüstü Çalışmalara Ayrılan Zaman

• Özellikle yeni açılan bölümlerde akademisyen ihtiyacı gerekçesiyle başka bir şehirdeki üniversiteden, sosyal hizmet yüksek lisans ya da doktora programının bulunduğu şehirdeki üniversiteye ders takibi için gelen öğrencilerin sayısı giderek artmaktadır. Böylece derslerin bir güne toplanması ihtiyacı ortaya çıkmakta; ancak bu durum eğitimin kalitesini ciddi oranda düşürmektedir. Benzer şekilde, söz konusu ihtiyaca dayanarak tez yazım sürecinin mümkün olduğunca kısa tutularak kısa zamanda mezun verilmesi politikası da giderek yaygınlaşmaktadır.

Lisansüstü Programların Yapısı

• Ulusal düzeyde henüz yüksek lisans ve doktora programları için eğitim standartları belirlenmemiştir. Uygulamalara bakıldığında lisansüstü programların hangi temeller üzerine oturduğu, nasıl yapılandırıldığı, derslerin kimler tarafından hangi içerikte verildiği çok da anlaşılammamaktadır. Özellikle lisans ve/veya lisansüstü sosyal hizmet eğitimi almış bir tane bile öğretim üyesi bulunmadan doktora programının açılması kabul edilebilir bir durum olmadığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

***Not:** Çalıştayda lisansüstü sosyal hizmet programlarının konuşulduğu oturumda sosyal hizmet alanında doçentlik sınavına ilişkin tartışmalar da gündeme gelmiştir. Bu tartışmalarda katılımcılar doçentlik sınavına, lisans ve/veya lisansüstü eğitim almamış, sosyal hizmete dair herhangi bir bilimsel çalışması bulunmayan; ancak halihazırda bir sosyal hizmet bölümünde çalışan akademisyenlerin başvuru yapmasının ve sosyal hizmet doçenti ünvanı almalarının uygun olmadığını ve bu durumun bir takım sakıncalar doğurabileceğini ifade etmişlerdir.*

IV. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE GELECEK BEKLENTİSİ

Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminde son on yıldır bölüm sayıları artmaya başlamış; ancak plansız gerçekleşen bu gelişme en hafif deyişle bir başıboşluk ve savrulmayı da beraberinde getirmiştir. Ortaya çıkan tablo kuşkusuz eğitimi çepeçevre saran üst sistemlerdeki (sosyal refah politikaları, sosyal refah kurumları, siyasal iktidar, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, mezunlar, Yükseköğretim Kurulu, eğitim politikaları vb.) ve alt sistemlerdeki (akademik örgütlenme, öğrenciler, akademik ve idari personel, yönetici grup, lisans ve lisansüstü programlar, eğitim modeli ve felsefesi, eğitim teknolojileri vb.) dinamik faktörlerin çok yönlü etkileşiminin bir sonucudur. Dolayısıyla sosyal hizmet eğitiminde baş gösteren sorunlara, eğitimi etkileyen hiçbir faktörü dışarıda bırakmayacak şekilde kuşatıcı bir yaklaşımla çözüm aranmalıdır. Böyle bir yaklaşım esas alınarak çalıştay katılımcıları tarafından dile getirilen öneriler ve geleceğe ilişkin beklentiler kendi içerisinde gruplandırılarak özet bir şekilde aşağıda sunulmuştur:

Akreditasyon Sürecinin Başlatılması

• Çalıştay kapsamında sosyal hizmet eğitiminde sözü edilen bölümlerin alt yapısı, lisans ve lisansüstü müfredatlar, akademik kadro, uygulama dersleri, süpervizyon, mezun profili gibi pek çok sorunun akreditasyon sürecinin başlatılmasıyla giderilebileceği düşünülmektedir. Bologna Süreci kapsamında sosyal hizmet bölümlerinin önceliklerinin belirlenmesi ve misyonlarının geliştirilmesini teşvik etme, farklı sosyal hizmet bölümlerinde yürürlükte olan müfredat programlarının uluslararası mesleki standartlara uygunluğunu sağlama, ulusal eğitim standartlarını oluşturma, evrensel değerler temelinde ülkemiz koşullarına uygun bir şekilde müfredat geliştirme ve ortak eğitim programları hazırlamanın ancak akreditasyon sürecinin başlatılmasıyla olanaklı hale geleceği unutulmamalıdır. Bu nedenle akreditasyon çalışmalarının bir an önce başlatılması gerekmektedir. Bu kapsamda Sağlık Bilimleri Dekanlar Konseyi (SABDEK) çerçevesinde yürütülen Çerçeve Eğitim Programı (ÇEP)

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

03-04 Haziran 2016, Konya

çalışmalarının diğer sosyal hizmet bölümlerini kapsayacak şekilde genişletilmesi bir seçenek olarak değerlendirilebilir.

- Sosyal hizmet eğitiminde akreditasyon sürecinin başlatılabilmesi için akreditasyon yetkisini alacak fakülte, bölüm gibi akademik yapılardan bağımsız, bütünüyle sosyal hizmet eğitime odaklanmış, şeffaf ve katılımcı anlayışa ve tüzel kişiliğe sahip bir mekanizmaya (örgüt) ihtiyaç vardır. Sosyal Hizmet Okulları Derneği (SHOD) bahsedilen tüm niteliklere sahip olduğundan akreditasyon yetkisini almaya en uygun sivil örgüttür.

- SHOD, sosyal hizmet eğitiminde bağımsız bir akreditasyon kuruluşu olmak üzere bir an önce hazırlıklara başlamalı, YÖK Kalite Kurulu ile temasa geçmeli, Avrupa Sosyal Hizmet Okulları Birliği'nin (EASSW) tam desteğini de almalıdır.

- Akreditasyon yetkisinin en erken 1 yıllık bir sürede tamamlanabileceği göz önünde bulundurulduğunda SHOD kendi bünyesinde bir komisyon kurmalı¹ hazırlıklarını şeffaflık içerisinde yürütmeli ve belgelendirmelidir.

SHOD'un Yol Haritası

- Çalıştayda SHOD sadece sosyal hizmet eğitiminde akreditasyon sürecini başlatacak bir aktör olarak değil aynı zamanda sosyal hizmet eğitiminin evrensel değerlere dayalı amaç ve hedefleri çerçevesinde geliştirilmesi için de önemli bir aktör olarak görülmüştür. SHOD'dan beklentiler fazladır. Bir Sivil Toplum Örgütü olarak kurumsal kimliğini hızla oluşturan SHOD'un kurmuş olduğu komisyon aracılığıyla Eylül 2016'da akreditasyon çalışmalarını resmen başlatması bu doğrultuda YÖK ve ilgili sivil toplum örgütleriyle temas kurması ilk yapacağı iş olmalıdır.

- Uygulama ve süpervizyon sosyal hizmet eğitiminin temel bileşenleri arasındadır. Eğitim süreci içinde uygulamaların nasıl yapılandırıldığı, nasıl yönetildiği, kurum/kuruluş seçiminin yapılması, süpervizyon ihtiyacının giderilmesi gibi konularda detaylı bir inceleme ve tartışma yapılmasının gerekliliği açıkça ortadadır. SHOD'un ikinci iş olarak akreditasyon sürecine de ivme kazandıracak uygulama dersleri ve süpervizyon konusunda kısa zaman aralıklarıyla (biri Ekim 2016, diğeri Aralık 2016) türüne süreç içerisinde karar verilecek iki çalışma gerçekleştirmesi beklenmektedir.

- Uluslararası sosyal hizmet eğitim standartlarını göz önünde bulundurarak ulusal sosyal hizmet eğitim standartlarının gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi, sosyal hizmet fakültesi kurma çalışmalarının başlatılması, Sosyal Hizmet Uzmanı Meslek Kanunu Önerisi'ni hazırlamakta olan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'ne (SHUDER) destek olunması, Haziran 2017'de düzenlenecek VII. Sosyal Hizmet Eğitim Çalıştayının planlanması SHOD'un 2017 yılı ilk yarısı için yapacağı diğer işler olabilir.

- SHOD sosyal hizmet akademisyenleri ile birlikte Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet bakanlığı vb. kurumlarla mesleğin ve meslektaşların sorunları ve sosyal hizmet politikalarına ilişkin görüşmeler yapmalı, savunuculuk rolünü yerine getirmelidir.

Lisansüstü Programlar

- Yüksek lisans programları daha çok meslekte uzmanlaşmaya dair bir eğitim sunmaktadır. Ancak doktora programı akademik yoğunluklu bir programdır ve akademik kariyerin en önemli basamağını oluşturmaktadır. Doktora programlarına alınacak öğrencilerin sosyal hizmet temel bilgilerini edinmiş, bu alanda bilgi geliştirme potansiyeline sahip kişiler arasından seçilmesi beklenmektedir. Bu açıdan doktora programlarına genel olarak şu iki grup öğrenci alınmalıdır: Sosyal hizmet lisans mezunu olan ya da sosyal hizmetler alanında çalışan

¹ Çalıştayda bahsi geçen komisyonda şu kişilerin görev almasına karar verilmiştir: Talip Yiğit, İshak Aydemir, Hakan Acar, Kamil Alptekin, Uğur Tekin, Abdullah Karatay, Zafer Daniş, Arzu İçağasıoğlu Çoban, Gizem Çelik, Gonca Polat, Zeki Karataş, Özge Özgür, Semra Saruç ve SHUDER'den bir temsilcisi.

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

03-04 Haziran 2016, Konya

ve bilimsel bilgi geliştirme potansiyeli olan öğrenciler. Özellikle doktora programına giriş için bu programın ruhuna uygun olarak daha teknik ölçütler konmalı, bu ölçütlerin yaygınlaştırılması ve bunlara sadık kalınması gerekmektedir.

- Akreditasyon çalışmalarında yüksek lisans ve doktora giriş, doktora yeterliliğe ve tez değerlendirmeye ilişkin de kriterlerin belirlenmesi gereklidir.
- Türkiye koşullarında giderek özelleşen sosyal hizmet alanlarında (çocuk refahı, tıbbi sosyal hizmet, engelli ve yaşlı refahı gibi) yüksek lisans açılması yararlı olacaktır.
- Alanda çalışan sosyal hizmet uzmanları yüksek lisans ya da doktora programlarına daha fazla teşvik edilmesi sosyal hizmet akademisyenine duyulan ihtiyacı gidermek açısından önemlidir.

Açıköğretim

Sosyal hizmet uygulamaları için gerekli olan mesleki becerilerin sadece alanda yürütülen stajlarla kazanılmayacağı bir gerçektir. Ders içi vaka, örnek olay tartışmaları, mülakat amaçlı rol oyunları ve grup çalışmalarındaki farkındalıklar da önemlidir. Kuram uygulama ya da sosyal hizmet müdahaleleri derslerinde yürütülen uygulama çalışmaları farkındalık eğitimleri, nitelikli beceri laboratuvarıdır. Bu bağlamda grup üyeliği ve liderliğini açıköğretimde sosyal hizmet programında göremeyen sosyal hizmet öğrencileri mesleki deneyimden yoksun kalacaktır.

- Türkiye'de mevcut açıköğretim uygulamalarının sosyal hizmet mesleği ve disiplininin uluslararası düzeyde kabul görmüş ilke ve standartları ile çeliştiği anlaşılmaktadır. Sosyal hizmette açıköğretim uygulamalarının uluslararası örnekler çerçevesinde, mesleki ilke ve standartlara uygun bir şekilde yürütülmesi için başta SHOD kanalıyla ilgili kurumlar nezdinde çalışmalar yürütülmelidir.
- Açıköğretim modelinin ve ilgisiz ön lisans programlarından sosyal hizmet örgün veya açıköğretim lisans programlarına geçişlerin neden olduğu adaletsizliklerin ve eşitsiz rekabet koşulların ortadan kaldırılmasına ilişkin SHUDER ve SHOD kanalıyla YÖK'le temasa geçilmesi, kamuoyunda farkındalık oluşturulması, bu farkındalığın sıcak tutulması ve hiçbir sonuç alınmadığı takdirde sorunun adli süreçlere taşınması gereklidir.

Ek 1.

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI

“Türkiye’de Sosyal Hizmet Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Sosyal Hizmet Eğitimin Geleceği”

KATILIMCI LİSTESİ

No	ÜNİVERSİTE / KURUM	KATILIMCI
1	Başkent Üniversitesi	Prof. Dr. Işıl Bulut
2	Başkent Üniversitesi	Doç.Dr. Ertan Kahramanoğlu
3	Başkent Üniversitesi	Doç.Dr. Arzu İçağasioğlu Çoban
4	Hacettepe Üniversitesi	Prof. Dr. Kasım Karataş
5	Hacettepe Üniversitesi	Doç.Dr. Ercüment Erbay
6	Selçuk Üniversitesi	Prof. Dr. Aliye Mavili
7	Selçuk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Serap Daşbaş
8	Selçuk Üniversitesi	Öğr.Gör. Nur Fayzal Kesen
9	Ankara Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Melahat Demirbilek
10	Ankara Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Gonca Polat
11	KTO Karatay Üniversitesi	Doç. Dr. Kamil Alptekin
12	KTO Karatay Üniversitesi	Öğr.Gör. Demet Akarçay Ulutaş
13	Kocaeli Üniversitesi	Prof. Dr. Hakan Acar
14	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Prof. Dr. Nurdan Duman
15	Muğla Üniversitesi	Doç. Dr. Betül Altıntaş
16	Sakarya Üniversitesi	Doç.Dr. Mehmet Zafer Danış
17	Adıyaman Üniversitesi	Doç. Dr. Özge Özgür
18	Üsküdar Üniversitesi	Doç. Dr. Abdullah Karatay
19	Kırıkkale Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Hüsametdin Çetin
20	Anadolu Üniversitesi	Yrd. Doç. Dr. Semra Saruç
21	Medipol Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Gizem Çelik
22	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Öğr.Gör. Hasan Hüseyin Tekin
23	Recep Tayip Erdoğan Üniversitesi	Öğr.Gör. Zeki Karataş
24	Akdeniz Üniversitesi	Öğr.Gör. Murat Çay
25	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Talip Yiğit
26	İstanbul Aydın Üniversitesi	Prof.Dr. Uğur Tekin
27	SHUDER (Merkez)	Bülent Karakuş (SHU)

VI. SOSYAL HİZMET EĞİTİM ÇALIŞTAYI
03-04 Haziran 2016, Konya

No	ÜNİVERSİTE / KURUM	KATILIMCI
28	SHUDER (Konya)	Osman Akbaba (SHU)
29	SHUDER (Konya)	Tahir Sözen (SHU)
30	<i>Emekli Öğretim Üyesi</i>	Prof. Dr. İlhan Tomanbay
31	UNICEF	Göktan Koçyıldırım